

פרשת בשלח התש"פ

"טוב עין הוא יברך"

א. "ויבא עמלק, וילחם עם ישראל ברפידים. ויאמר משה אל יהושע, בחר לנו אנשים, וצא הלחם בעמלק, מחר אנכי נצב על ראש הגבעה, ומטה האלהים בידי. ויעש יהושע, כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק, ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה. והיה כאשר ירים משה ידו - וגבר ישראל, וכאשר יניח ידו - וגבר עמלק. וידי משה כבדים, ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה, ואהרן וחור תמכו בידי מזה אחד ומזה אחד, ויהי ידיו אמונה עד בא השמש. ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו, לפי חרב. ויאמר יהוה אל משה, כתב זאת זכרון בספר - ושים באזני יהושע, כי מחה אמתה את זכר עמלק - מתחת השמים. ויבן משה מזבח, ויקרא שמו יהוה נסי. ויאמר, כי יד על פס יה, מלחמה ליהוה בעמלק, מדר דר", (שמות, יז, ח' - טז).

ב. ב' גדרים, בעניין "עין הרע". מצינו, בדבריו של הגרא"א דסלר זיע"א, וכדלהלן:

א. האדם, גורם לעצמו, ומושך על עצמו "עין הרע".

"זה שעל ידו היה לחבירו צער של קנאה -

הוא גם כן נענש, ויכול להפסיד את עושרו"¹.

והיינו, שכאשר האדם, גורם צער לחבירו, הרי שהוא נענש על כך.

ב. כאשר האדם הוא "צר עין", וקשה לו לראות בשמחת חבירו - ומחכה ומצפה לראות ברעתו, אזי, הוא גורם לאדם "עין הרע".

"לפני הרבה שנים ביארנו, שפעולת עין הרע מושרשת, בעובדה שנפשות כל בני אדם קשורות ומעורות זו בזו,

¹ "מכתב מאליהו", ח"ג, עמודים 313-314.

וחייהם תלויים זה בזה בשורשם הרוחני,

ואם אחד מקנא בחברו, ועינו צרה בו -

היינו, שעצם מציאותו של חברו מטרידה אותו, והיה רוצה לראותו בכל רע ...

אז במידה וחיי חברו תלויים בו, כנ"ל, יתכן ויוכל לגרום על ידי זה למעט מחברו
שפע החיים,

וממילא, יהיה יותר עלול לנזקים ולאסון...

כי כל מי שרואה לחברו צרכים חיוניים, ויש בידו לעזור, ולא אכפת לו. הריהו
מכריז, שמציאותו של חברו אינה מעניינת אותו, היא מיותרת בשבילו ...

הרי זה צרות עין, וזלזול בחייו, הגובלים עם שפיכת דמים" ².

ג. מצינו בדברי רבותינו ז"ל (תנא דבי אליהו, זוטא, פרק יט'),

שבאותה העת, שנפגש עשיו עם יעקב אע"ה -

אמר עשיו ליעקב: "טול אתה העוה"ז והעוה"ב חצי, ואני אטול עוה"ז ועוה"ב
חצי".

והדבר מתמיה את עין המעיין,

אחר שאנו יודעים, שעשיו מכר את בכורתו ליעקב אע"ה, ובכך, הפקיע עצמו
לגמרי, מכל דבר שרוחניות בו,

מה שייכות יש בו, לענייני העוה"ב.

והנראה בזה, דשורש עניינו של עשיו, היה, "עין הרע",

ועצם מציאותו של יעקב אע"ה בעולם, היוותה לו הפרעה גדולה עד למאוד,

עד כדי כך, שניסה לתת את עיניו, אף במה שאינו שייך בו.

ולפי זה, נוכל ליישב קושיא נפלאה ועצומה, וכדלהלן:

² "מכתב מאליהו", ח"ד, עמודים 4-5.

דהנה, על הפסוק (בראשית, כטי' - יא'), "וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, וַיִּשָּׂא אֶת קִלּוֹ וַיִּבְדֹּךְ".
כתב רש"י, וז"ל -
"לפי שבא בידיים ריקניות,
אמר, אליעזר עבד אבי אבא, היו בידיו נזמים וצמידים ומגדנות. ואני, אין בידי
כלום,
לפי, שרדף אליפז בן עשו, במצות אביו אחריו להרגו, והשיגו. ולפי שגדל אליפז
בחיקו של יצחק, משך ידו,
אמר לו, מה אעשה לצווי של אבא. אמר לו יעקב. טול מה שבידי, והעני חשוב
כמת",
והדברים מרפסן איגרי -
היאך הסכים אליפז לעצה זו,
וכי לא פחד מאביו,
והלא, ידע עשיו, שיעקב אע"ה חי וקיים,
ומה יעזור שיקח ממנו את מעותיו.
ברם, ע"פ דרכינו, יבוארו הדברים לאשורם:
יודע היה אליפז, שאביו עשיו, הוא איש של "עין הרע", הוא איש שעצם
מציאותו של יעקב אע"ה בחיים - מהווים לו הפרעה,
אולם, כל זה, רק כאשר יש ליעקב אע"ה דבר שלו עצמו אין -
וממילא, כל זמן שהיה יעקב אע"ה מחוסר ממון, חזרה שלות עשיו למקומה -
ומכיוון, שהיו פניו מכוונות לבית לבן, לא חשש עשיו על ענייני העוה"ב. כי היה
ברור לו, שלא יצליח יעקב אע"ה לשמור על רוחניותו,
אך כאשר יצא יעקב אע"ה מבית לבן, והכריז בעוז ובגאון, שלא למד ממעשיו
הרעים של לבן כלל ועיקר -
חזרה צרות עינו של עשיו למקומה, במאמר, "טול אתה העוה"ז והעוה"ב חצי,
ואני אטול עוה"ז ועוה"ב חצי" -

וכל זה, בכדי, שלא תהיה טוב ממני.
והוא הדין, בעניין עמלק, שהיה בנו של אליפז ונכדו של עמלק,
שאחר שראה אני ניסי קריעת ים סוף, ואת כל גבורותיו של הי"ת,
וכל זאת, רק בעבור העם הנבחר, עם ישראל,
היה הדבר, לצנינים בעיניו, מדוע ולמה - שייך כל זה רק בעם ישראל,
וכשהתחיל אותו הדבר לפעול במחשבתו -
ממילא, עצם מציאותם של עם ישראל, עמדה לו לרועץ -
ונעץ בהם את עינו הרעה.
וכאשר התבונן הנין, המן, במעשי אבותיו,
שוב נתן את עיניו בעם ישראל,
מדוע הם גדורים ושמורים,
מדוע³ אותו עם "מפְּזָר וּמְפָרֵד בֵּין הָעַמִּים",
מדוע⁴ "דְּתִיקָם שְׁנוֹת מְכַל עָם, וְאֶת דְּתֵי הַמְּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים",
וממילא⁵, "לְמַלְכָּךְ אֵין שְׁוָה לְהַנִּיחִים",
וכל זאת, בכדי שלא יהיה בעולם, אומה יותר נעלית ממני -
כי עצם מציאותם, מפרעת לו.
והוא הדין, אצל כל בעל "עין הרע":
אדם שיש לו "עין רעה", אין הדבר, אלא, מפני שלא מצליח לעלות במחשבתו -
היאך שייך אדם יותר טוב ממני -
כי עצם מציאותו של האחר, מפרעת לו.

³ אסתר, ג' - ח'.

⁴ ש.ם.

⁵ ש.ם.

באופן :

שכשהאדם "צר עין", הרי הוא כעמלק, לכל דבריו וענייניו.

ד. בסוף פרשתו, בעניין עמלק, כתב רבינו ה"כלי יקר", וז"ל :

"בילקוט, מסיק, שעמלק דומה לזבוב ...

ביאור המשל, וסברתו, הוא, על דרך שכתבנו למעלה בפ' בראשית. על פסוק (בראשית, ד' - ז'), 'לפתח חטאת רובץ' -

שהיצר הרע, המשילוהו רז"ל (ברכות, סא' ע"א), לזבוב, שכוח פיו חלוש לעשות נקב בבשר השלם, אך במקום שהזבוב מוצא איזו מורסא או שחין - אשר שם פתח פתוח קצת לבשר, שם ירבץ וירחיב הפרצה,

כך היצר הרע, אין לו כוח להזדווג אצל הצדיק השלם בכל מעשיו, ולא פתח לו כלל פתח לחטאת ולנדה. אך הבא לטמא, ועושה פתחים לו, שם ירבץ להרחיב הפרצה עד עלות חמ"ס גבר לאין מרפא,

וארז"ל (יומא, לט' ע"א) ... אדם מטמא עצמו מעט, מטמאים אותו הרבה".

והעניין הוא, ע"פ מה שדרשו רבותינו ז"ל (מדרש תנחומא, פרשתו, כה'), על הפסוק (שמות, יז' - ח'), "וַיָּבֹא עֲמֶלֶק, וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים :

"שרפו ידיהם מן התורה",

והיינו, שכאשר יש לאדם רפיון בעסק התורה, הרי הוא מגביר ונותן כוח לעמלק, להילחם בו.

ולהמבואר, נוכל לתת תוספת ביאור וסייג, בהגדרה ה-א' של רבינו הגרא"א דסלר זיע"א, בעניין "עין הרע" -

שהאדם, במעשיו גורם לעצמו, ומושך על עצמו "עין הרע",

כשם שהאדם הגדור ב"עסק התורה", אין עמלק יכול לו,

כך האדם הגדור, אין חבירו יכול לו.

ה. במסכת בבא מציעא (פד' ע"א), מצינו :

"אמר רבי יוחנן, אנא אישתיירי משפירי ירושלים.
האי מאן דבעי מחזי שופריה דרבי יוחנן,
נייתי כסא דכספא מבי סלקי, ונמלייה פרצידיא דרומנא סומקא, ונהדר ליה
כלילא דוורדא סומקא לפומיה,
ונותביה בין שמשא לטולא -
ההוא זהרורי, מעין שופריה דר' יוחנן ...
ר' יוחנן, הוה אזיל ויתיב אשערי טבילה,
אמר, כי סלקן בנות ישראל מטבילת מצוה, לפגעו בי -
כי היכי דלהו להו בני שפירי⁶ כוותי, גמירי⁷ אורייתא כוותי,
אמרו ליה רבנן, לא מסתפי מר מעינא⁸ בישא,
אמר להו, אנא מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא,
דכתיב (בראשית, מט' - כב'), 'בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין'. ואמר ר' אבהו,
אל תקרי 'עלי עין', אלא 'עולי עין',

⁶ יעוין מה שכתב המהרש"א בחידושי אגדות,

שהוא כענין המקלות של יעקב אבינו,

לפי שהטבע מוליד לפי הציור שבדמיון האשה בעת ההריון,

ורבי יוחנן, אזיל לשיטתו דבמסכת נדה (לא' ע"ב), שאין אשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה.

⁷ יעוין מה שכתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, בפירושו "בן יהוידע",

שעשה כך, בכדי, שבזכות זה שהוא גורם לבנות ישראל - להוליד בנים זכרים יפים וחכמים,

יזכה שיהיו לו בנים זכרים של קיימא, על ידי שיהיו הנולדים נחשבים בניו -

אחר שמתו לו עשרה בנים, וכמבואר במסכת ברכות (ה' ע"ב).

⁸ ב"עץ יוסף" נתקשה, מדוע לא שאלוהו מפני מה אינו חושש מיצר הרע,

וביאר, שלפי שגבות עיניו היו ארוכות, ומכסות על עיניו, כמבואר במסכת בבא קמא (ק"ז ע"א), לא חששו.

ר' יוסי בר חנינא, אמר מהכא (בראשית, מח' - טז'), 'וידגו לרוב בקרב הארץ'.
מה דגים שבים, מים מכסים אותם, ואין העין שולטת בהן, אף זרעו של יוסף אין
העין שולטת בהן".

ובמסכת ברכות (נה' ע"ב) למדנו :

"האי מאן דעייל למתא, ודחיל מעינא בישא ... לימא הכי, אנא פלוני בר פלוני,
מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא",

ונתקשו בזה הרב חיד"א והמהרש"א זיע"א :

היאך יוכל האדם לומר דברי שקר, ואף על פי שאינו משבט יוסף.

ותירץ המהרש"א בחידושי אגדות :

שכל ישראל נקראו על שם יוסף,

שנאמר (תהילים, פ' - ב'), "נְהַג כְּצֵאֵן יוֹסֵף",

ומקור לזה, בבעל הטורים (בראשית, מח' - טז'), על הפסוק "וַיִּקְרָא בְהֵם שְׁמִי",
שכל שבטי ישראל נקראו על שם יוסף. כדכתיב (תהילים, עז' - טז'), "גִּאֲלָתָּ
בְּזֵרֹעַ עֲמֹד, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיֹּסֵף סֵלָה"⁹.

וכעין זה תירץ הרב חיד"א זיע"א, בספריו "חומת אנך" על התורה (בראשית, מח'
- טז'), ובספר "דבש לפיי" - מערכת ע'.

אך בספרו "דבש לפיי" (הני"ל), הוסיף עוד כדלהלן :

"ומה גם, לפי מה שכתבו גורי האר"י זצ"ל, דיוסף הצדיק היה נפש אדם
הראשון,

וכמו שכתוב בנושאי ארונו של יוסף, 'לְנֶפֶשׁ אָדָם' (במדבר, ט' - ו'),

א"כ, שפיר מצי כל אדם מישראל לומר - אנא מזרעא דיוסף קאתינא, דאבוהון
דכולהו אדם".

ו. והנה, במעשה הני"ל, של רבי יוחנן, הדבר צריך ביאור בתרתי :

⁹ ועיין עוד, במסכת סנהדרין (יט' ע"ב), שהוא, מחמת שפרנס יוסף הצדיק את עם ישראל, בהיותם במצרים.

- א. מה הסיבה, שביסוף הצדיק עצמו, לא שלטה עינא בישא,
- ב. היאך ידע רבי יוחנן לפעול בזה, שכן, גם אם באמת היה מזרעו של יוסף, עדיין הוא מגרה אחרים על עצמו - ולעולם, אפשר, שכל מה שלא שולטת העין בזרעו של יוסף, הוא רק ב"שב ואל תעשה" - אך ב"קום ועשה" לא.
- ובאמת, שלאור המבואר בהגדרה ה-א' של רבינו הגרא"א דסלר זיע"א, בעניין "עין הרע" - שהאדם, במעשיו גורם לעצמו, ומושך על עצמו "עין הרע", צריך לומר:
- שכל כמה שהאדם מטיב לזולתו, וכיוסף הצדיק, ממילא, מונע מעינו של האחר לשלוט בו - כיוון, ששוב אינו גורם לו לבוא לידי צער.**
- וכן היה הדבר אצל רבי יוחנן, שכיוון, שגרם לבנות ישראל, שיהיו מהרהרות בו במחשבתם, וממילא, יהיו להן בנים תלמידי חכמים ויפים כמותו, אם כן, אין מיטיב לזולתו, ממנו - והיאך תשלוט בו עינו של חברו, כאשר אינו מצער כלל ועיקר.
- ז. במסכת סנהדרין (קו' ע"א. וכ"ה במסכת סוטה, יא' ע"א), למדנו: "א"ר חייא בר אבא, א"ר סימאי. שלשה היו באותה ¹⁰ עצה, בלעם ואיוב ויתרו. בלעם שיעץ, נהרג. איוב ששתק ¹¹, נידון ביסורין.

¹⁰ היא העצה של (שמות, א' - כב), "כל הבן הילוד תשליכהו, וכל הבת תחטין".

יתרו שברח, זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית".

וביאר בזה, רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ¹², וז"ל:

"קשיא, מה הפרש יש בין שתיקה לבריחה,

הלא שוין הם בפעולה, זה לא יעץ רע וזה לא יעץ רע.

ונראה לי בס"ד, כי הם הושיבו מיעצים שלשה,

דלעולם, אינם צריכים אלא לשתי דעות, כי דעת אחת אין סומכים עליה, וצריך שתיים - דוגמה לעדות ...

והניחו שלושה, מפני דחוששים שמא השנים לא ישתוו בדעת אחת. לכך הביאו שלישי - להכריע, שאם יאמר כראשון, יעשו כראשון. ואם יאמר כשני, יעשו כדברי השני.

ולכך, הושיבו בעניין העצה הזאת שלושה. בלעם ראשון, ואיוב שני, ויתרו שלישי, ותחילה, הגיד בלעם דעתו. ואם היה איוב חולק, ואומר, לא טובה עצת בלעם, אלא אומר עצה אחרת. היו שואלין מן השלישי, יתרו, אם אומר טובה עצת בלעם - נעשו שנים, והיו עושין כבלעם. ואם אומר טובה עצת איוב - נעשו שנים בעצה זו, והיו עושין כאיוב.

¹¹ בהגש"פ "מבית לוי", הביאו את קושיית מרן רי"ז הלוי סאלאווייציק זיע"א:

שכיוון שנתבאר בגמרא הנ"ל שהקב"ה מעניש במדה כנגד מדה,

אם כן צריך עיון, בשלמא בלעם שנהרג - שפיר הוי מדה כנגד מדה על מה שיעץ,

אבל איוב ששתק, למה נדון ביסורים - ובמה היה זה מדה כנגד מדה,

וכן יתרו שברח - במה היה בזה מדה כנגד מדה שבניו ישבו בלשכת הגזית.

ותירץ, שהטעם שאיוב שתק - היה, משום שחשב שגם אם ימחה לא יועיל לו, כי דבריו לא יתקבלו. ולכן נענש

ביסורים - שהרי מי שיש לו יסורים צועק, ואף על פי שיודע שצעקתו לא תועיל לו -

כי כשכואב צועקים, ולכן נענש בייסורים וצעק - וזה המדה כנגד מדה.

וביתרו, כיוון שברח ועזב חצרות מלכים - שהרי היה מיועצי פרעה, לכן זכה שבניו ישבו בלשכת הגזית.

¹² בספרו הקדוש "בן יהוידע", שם.

אך המה ראו, שאחר שאמר בלעם עצתו, שתק איוב, ולא ערער עליו, וידוע, בכל מקום אמרינן שתיקה כהודאה, וכיון ששתק, נמצא הודה לדברי בלעם, ונעשו שנים, ותו לא היו צריכין לשאול מיתרו על זאת, נמצא, עמדה העצה בשתיקת איוב, והרי הוא פעל רע בשתיקתו. ויתרו, כיון שראה כך, חשב להציל את ישראל מעצה זו. מה עשה, ברח ונפקד מקומו מהם - והיה להם דת ומשפט ידוע, שאם גוזרים גזרה, ומת אחד משרי המלכות, מבטלים אותה גזרה - לכך, כיון שברח יתרו, ונחסר מהם, בטלו אותה גזרה מכל ישראל הנמצאים ונולדים. אך מחמת שלא מת, אלא רק נפקד מושבו, הניחו מקצת ממנה, ואמרו, רק הבנים הנולדים מכאן ולהבא ישליכו בנהר - וגם הנולדים, אין משליכים אלא רק הזכרים, ולא הנקבות. מה שאין כן עצת בלעם, היתה על כל ישראל אנשים ונשים וטף - ובריחה של יתרו, הצילה את הנמצאים כולם, ורק הנולדים קיימו הגזירה בזכרים בלבד. לכן יתרו זכה וכו', אבל איוב שעשה רעה בשביל ששתק, ודנו מזה שתיקה בהודאה, בכף הדמיון, שהוא לא דיבר בפיו כלום. לכך, נידון ביסורין, שלקה בצרעת, שהוא דומה למת, בכף הדמיון - שאמרו מצורע חשוב כמת, ואינו מת ממש".

ח. ולדבריו של רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, אפשר לבאר עוד: דהנה, כאשר נצטווה המן הרשע, לעשות כבוד ויקר למרדכי היהודי, זרקה עליו בתו, גרף של רעי. בחושבה, שמרדכי מנהיג את הסוס, והמן הוא שרוכב

13

¹³ עיין ב"אוצר המדרשים" (אייזנשטיין), אסתר, עמוד 56.

והדבר צריך ביאור,

מניין עמדו לו להמן, כאלו כוחות ותעצומות נפש, לראות בבושתו ובחרפתו -
והלא, עצם הדבר, שהשר הבכיר בממלכה, הולך ומנהיג את הסוס, כאחרון
המשרתים, כבר מביישת עד למאוד -

ובפרט, שהבת שלו, זורקת עליו גרף של רעי,
ולכאורה, שהיה צריך לאבד את עצמו לדעת, ולו רק בכדי לחוס על כבודו האבוד.

ולהמבואר בדברי רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, אתי שפיר:

דכיוון, שידע המן, שכאשר מת אחד מן היועצים, תתבטל הגזירה,

העדיף, לסבול, ולראות בבושתו ובחרפתו,

ובלבד, שלא תתבטל הגזירה.

וכל כך למה:

כי עצם מציאותן של עם ישראל, הפריעה לו, ועמדה לו לרועץ.

ט. על הפסוק (משלי, כ"ב - ט'), "טוב עין הוא יְבָרֵךְ, כִּי נָתַן מִלְחָמוֹ לְדָל",

דרשו רבותינו ז"ל (סוטה, לח' ע"ב):

"אל תקרי 'יְבָרֵךְ', אלא, 'יְבָרֵךְ'."

והיינו,

שמי שיש לו "עין טובה", יש לו את כוח הברכה.

וראיה לזה, מדרשת רבותינו ז"ל במסכת מנחות (נגי' ע"ב), על משה רע"ה:

"יבא טוב, ויקבל טוב, מטוב לטובים.

יבא טוב, זה משה. דכתיב (שמות, ב' - ב'), 'ותרא אותו כי טוב הוא'.

ויקבל טוב, זו תורה. דכתיב (משלי, ד' - ב'), 'כי לקח טוב נתתי לכם'.

מטוב, זה הקב"ה. דכתיב (תהילים, קמ"ה - ט'), 'טוב ה' לכל'.

לטובים, אלו ישראל. דכתיב (תהילים, קכ"ה - ד'), 'הטיבה ה' לטובים'."

עוד מצינו, דהנה, על הפסוק (שמות, ב' - ג'), "וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם, וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
אֶל אָחִיו, וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם, וַיֵּרָא אִישׁ מִצָּרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאָחִיו",
כתב רש"י, והוא מהמדרש (שמות רבה, פרשה א', כז'), וז"ל:
"נתן עיניו וליבו להיות מיצר עליהם",

והיינו, שהיה משה רע"ה, נותן דעתו בכל עת, היאך להיטיב לזולתו.
כי מי שהוא "טוב עין", מציאות חברו, משמחתו,
ואין לך, מברך גדול ממנו.

ל. ידועה ומפורסמת, תפילתו של הגה"ק רבי אלימלך זיע"א מליז'ענסק:
"אֲדַרְבֶּה, תָּן בְּלִבְנוּ שְׁנֵאָה כָּל אֶחָד מֵעֵלֵת חֲבֵרֵינוּ - וְלֹא חֲסָרוֹנָם,
וְשִׁנְדָּבֵר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַרְצוּי לְפָנֶיךָ,
וְאֵל יַעֲלֶה שׁוֹם שְׁנֵאָה מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ, חֲלִילָה".

וכאשר נתבונן בתפילה זו, נמצינו למדים, שאנו מרוויחים את ב' הדברים גם יחד:
א. האדם כלפי זולתו, גורם, שעצם מציאותו של חברו, משמחו,
ב. כשרואה האדם רק טוב, הוא מחפש להיטיב. וכשהאדם מיטיב, אין כוח
לאחרים להתקנאות בו.

יזכינו הי"ת, להיות בעלי "עין טובה" -
"טובי עין",

שמציאות זולתינו, תגדיל את שמחתינו -
וממילא, טובת זולתינו, תהיה בראש מעיינינו.

ואזי, נמשוך על עצמינו, ועל זולתינו, רוב טובות עד בלי די, אמן.